

Συνοπτική περιγραφή

Δραστηριότητα για την πολιτική της χρήσης των εικόνων με βάση το έργο του Χίλιανού καλλιτέχνη Αλφρέντο Ζάαρ με τίτλο «Ο ήχος της σιωπής» πάνω στη γνωστή –βραβευμένη με Πούλιτζερ– φωτογραφία του Κέβιν Κάρτερ. Σε μια εποχή που κατακλυζόμαστε από εικόνες, το ζητούμενο δεν είναι αν θα πρέπει ή όχι να βλέπουμε φωτογραφίες που απεικονίζουν τον ανθρώπινο πόνο, αλλά με ποιο «καθεστώς του αισθητού» θα το κάνουμε. Η προτεινόμενη δραστηριότητα καλεί τους μαθητές και τις μαθήτριες να εμπλακούν σε μια διαδικασία διερεύνησης και (ανα)πλαισίωσης των εικόνων προσφέροντας νέες δυνατότητες θέασης και πολιτικής υποκειμενοποίησης.

Στόχοι

Για τους μαθητές και τις μαθήτριες

- * Να αναρωτηθούν για τη χρήση των εικόνων, τον ρόλο της φωτογραφίας και τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την αναπαράσταση του ανθρώπινου πόνου.
- * Να προβληματιστούν για τη σχέση θεατή-θεάματος.
- * Να αναπτύξουν κριτικό βλέμμα προς στις εικόνες, να μάθουν πώς να τις επεξεργάζονται και να τις επανανοηματοδοτούν.

Περιεχόμενο

Υλικά

- * Η/Υ
- * προτζέκτορας

Ηλικιακή ομάδα

Γ' Γυμνασίου – Γ' Λυκείου

Διάρκεια

Μία διδακτική ώρα

Χώρος

Σχολική αίθουσα
με δυνατότητα προβολής

Εφαρμογή

- Προβάλλετε το PowerPoint (<https://goo.gl/1sgBt6>) από την εγκατάσταση «Ο ήχος της σιωπής» του Αλφρέντο Ζάαρ (περίπου 10 λεπτά).
- Αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση, προβάλλετε ξανά τη φωτογραφία και ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες: Τι σκέψεις ή/και συναισθήματα σας δημιουργούνται όταν κοιτάτε αυτή την εικόνα; Φροντίστε να ακουστούν όσες περισσότερες απόψεις γίνονται και αναγράψτε τις λέξεις-κλειδιά στον πίνακα (π.χ. θλίψη, θυμός, αδικία κ.λπ.)

Το αναπάντεχο θέαμα της φωτογραφίας αναμένεται να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μαθητών και των μαθητριών και να προκαλέσει έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλίσει το πολιτικό του αποτέλεσμα, θα πρέπει να αναγνωριστεί ως πολιτικό πρόβλημα που ζητά εξήγηση και δημιουργεί ερωτήματα σχετικά με τις αιτίες που το παρήγαγαν, καθώς και τους πιθανούς τρόπους επίλυσής του. Η εγκατάσταση του Ζάαρ προσφέρει μια τέτοια δυνατότητα «μεταστροφής του βλέμματος»: η παρουσίαση της ιστορίας του Κάρτερ τοποθετεί τη φωτογραφία στο ιστορικό-πολιτικό της πλαίσιο προσανατολίζοντας τη σκέψη προς μια κατεύθυνση διερεύνησης που συνδέει το ρατσιστικό καθεστώς του απαρτχάιντ με την απάνθρωπη φτώχεια στο Σουδάν και το κυρίαρχο σύστημα πληροφόρησης. Με τον τρόπο αυτόν ανασυγκροτεί το πλαίσιο των αντιλήψεών μας προσφέροντας νέες δυνατότητες θέασης και πολιτικής υποκειμενοποίησης.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για συζήτηση

- 1. Πιστεύετε ότι η προβολή τέτοιων εικόνων μπορεί να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας ή μήπως μας εξοικειώνει με τη βία και την απάθεια;
- 2. Με ποιον τρόπο μπορούμε να αποκτήσουμε εικόνα τού τι συμβαίνει στον υπόλοιπο κόσμο; Ποιος είναι ο ρόλος των μίντια;
- 3. Γιατί ο κριτικός έγραψε ότι ο Κάρτερ ήταν ένας «δεύτερος γύπας»; Συμφωνείτε με αυτή την προσέγγιση; Τι μας δείχνει η μέχρι τότε πορεία του;

Προτεινόμενη εργασία

Χωρίστε τους μαθητές και τις μαθήτριες σε μικρές ομάδες των δύο ή τριών ατόμων. Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει μια συγκλονιστική εικόνα που έχει δει στον Τύπο και να αναζητήσει σχετικές πληροφορίες (ποια είναι τα πρόσωπα στη φωτογραφία; ποιος ο φωτογράφος; σε ποιο μέρος τραβήχτηκε; κ.λπ.) έτσι ώστε να δημιουργήσει μια «ποιητική μπαλάντα» σε μορφή Power-Point αντίστοιχη με αυτή του Αλφρέντο Ζάαρ για τη φωτογραφία του Κέβιν Κάρτερ και να την παρουσιάσει στην τάξη στο επόμενο μάθημα.

Ιστότοποι με φωτογραφίες

Word Press Photo: <http://www.worldpressphoto.org/>

Rare Historical Photos: <http://rarehistoricalphotos.com/>

Magnum Photos: <http://www.magnumphotos.com/>

The Atlantic: <http://www.theatlantic.com/photo/categories/>

κέβιν

κέβιν

κέβιν κάρτερ

ο κέβιν κάρτερ γεννήθηκε στη νότιο αφρική το 1960
το 1960 ήταν η χρονιά της σφαγής του σάρπβιλ
η αστυνομία άνοιξε πυρ εναντίον ειρηνικών διαδηλωτών
που διαμαρτύρονταν κατά του απαρτχάιντ

69 άνθρωποι σκοτώθηκαν

περισσότεροι από 300 τραυματίστηκαν
το αφρικανικό εθνικό κογκρέσο βγήκε εκτός νόμου
και η ένοπλη αντίσταση κατά του απαρτχάιντ ξεκίνησε

κέβιν

κέβιν κάρτερ

αφού εγκατέλειψε τις σπουδές του στη φαρμακευτική
κατατάχθηκε στις ένοπλες δυνάμεις της νοτίου αφρικής
τις οποίες περιφρονούσε

μια μέρα υπερασπίστηκε έναν μαύρο σερβιτόρο
απέναντι σε άλλους στρατιώτες
τον αποκάλεσαν kaffir-boetie
(εραστή των αράπηδων)

τον χτύπησαν σοβαρά

το 1980 έφυγε χωρίς άδεια

οδήγησε μια μοτοσικλέτα μέχρι το ντέρμπαν και έγινε dj

αλλά έχασε τη δουλειά του

προσπάθησε να αυτοκτονήσει
πίνοντας δηλητήριο για ποντίκια

επέζησε

και επέστρεψε στον στρατό,
στην πρετόρια, να ολοκληρώσει
τη θητεία του

το 1983 τραυματίστηκε εν ώρα υπηρεσίας από
μια βόμβα που σκότωσε 19 ανθρώπους

επέζησε και ολοκλήρωσε
τη θητεία του

κέβιν

κέβιν κάρτερ

βρήκε δουλειά
σε ένα κατάστημα επιδιορθώσεων φωτογραφικών μηχανών

σταδιακά ασχολήθηκε
με το φωτορεπορτάζ

άρχισε να εργάζεται για το johannesburg star το 1984

κατέδειξε την αγριότητα του απαρτχάιντ

κατέγραψε αρκετές από τις ταραχές που ξέσπασαν
στις κοινότητες των μαύρων

ήρθε πολύ κοντά με άλλους τρεις λευκούς φωτογράφους

πήραν πολλά ρίσκα

συνελήφθησαν αρκετές φορές

τους αποκαλούσαν the bang bang club

υπήρξαν μάρτυρες πολλών δολοφονιών

επέζησαν από πάρα πολλές δολοφονίες
κέβιν

την 1η μαρτίου του 1993,
ο κέβιν κάρτερ ταξίδεψε
βόρεια στο σουδάν

στόχος του ήταν να καταγράψει
το επαναστατικό κίνημα

το σουδάν είναι μια από τις πιο φτωχές χώρες στον κόσμο
το σουδάν μαστίζεται από ολέθριους λιμούς
το 80% του πληθυσμού εξαρτάται από προγράμματα σίτισης

Ο Κέβιν πέταξε για το χωριό αγιόντι,
το επίκεντρο του λιμού
από τη στιγμή που προσγειώθηκε το αεροπλάνο του, άρχισε να
φωτογραφίζει τα θύματα του λιμού

είδε με τα μάτια του αμέτρητους ανθρώπους να λιμοκτονούν

πήρε δεκάδες φωτογραφίες

εξαντλημένος,
περιπλανήθηκε σε ένα ξέφωτο

άκουσε ένα απαλό μουρμουρητό

είδε ένα μικροσκοπικό κορίτσι να προσπαθεί να φτάσει σε ένα από τα
κέντρα σίτισης

έκανε κίνηση να τη φωτογραφίσει

αλλά ένας γύπας προσγειώθηκε μπροστά του
ήταν αρκετά προσεκτικός να μην ενοχλήσει το πουλί

προσπάθησε να βρεί την καλύτερη γωνία λήψης

περίμενε είκοσι λεπτά

αλλά δεν το έκανε

πήρε μερικές φωτογραφίες

και έδιωξε το πουλί μακριά

παρακολούθησε το μικρό κορίτσι να συνεχίζει τον αγώνα του

κάθισε κάτω από ένα δέντρο
και άναψε ένα τσιγάρο

μίλησε στον Θεό

και έκλαψε

Κέβιν

Ο ήχος

της σιωπής

Κέβιν

οι new york times αγόρασαν
τη φωτογραφία

και τη δημοσίευσαν στις 26 μαρτίου του 1993

περιοδικά και εφημερίδες σε όλον τον κόσμο
αναπαρήγαγαν την εικόνα

χιλιάδες κόσμος έγραψε για να ρωτήσει τι απέγινε το παιδί

γιατί δεν βοήθησε το μικρό κορίτσι αναρωτήθηκαν

«ο άντρας που προσάρμοσε τον φακό του για να βρει το κατάλληλο
κάδρο του κοριτσιού να υποφέρει

»υπήρξε και ο ίδιος ένα αρπακτικό,

»ένας ακόμα γύπας στη σκηνή» έγραψε ένας κριτικός

Τον απρίλιο του 1994, ο Κέβιν Κάρτερ έλαβε το βραβείο Πούλιτζερ
γι' αυτή τη φωτογραφία

ο Κέβιν Κάρτερ αυτοκτόνησε
τον Ιούλιο του 1994

συνέδεσε έναν σωλήνα
στην εξάτμιση του κόκκινου φορτηγού του

και εισέπνευσε το καυσαέριο μέχρι θανάτου

«λυπάμαι πραγματικά» έγραψε

«είμαι στοιχειωμένος από τις ζωντανές μνήμες των θανάτων

»και των πτωμάτων

»και του θυμού

»και του πόνου

»της πείνας

»ή των πληγωμένων παιδιών [...]

«ο πόνος της ζωής υπερισχύει της χαράς σε σημείο που η χαρά παύει
να υπάρχει»

Κέβιν

κέβιν

ο κέβιν κάρτερ επιβιώνει μέσω της κόρης του της μέγκαν

η φωτογραφία ανήκει στη megan patricia carter trust

τα δικαιώματα της φωτογραφίας ανήκουν στην corbis

η corbis ανήκει στον bill gates

η corbis είναι το μεγαλύτερο φωτογραφικό πρακτορείο στον κόσμο

η corbis ελέγχει σχεδόν εκατό εκατομμύρια φωτογραφίες

ο αριθμός αναφοράς της φωτογραφίας είναι corbis 0000295711-001

κανείς δεν γνωρίζει τι απέγινε το παιδί

τέλος

